

O BABSKE ODVAZE

(Krnov, 1.9.2024)

I.čtení: Kniha Skutků apoštolských 5,12-29

II.čtení: II. Kniha Mojžíšova (Exodus) 1,8-21

V češtině máme jedno slovo, které je sice často používané a krásně zvukomalebné, ale přitom velmi zavádějící. No, určitě takových slov je víc, ale já mám na mysli jedno konkrétní, a to slovo ZBABĚLOST.

Všichni víme, že označuje opak statečnosti (popřípadě ZMUŽILOSTI☺). Zbabělý je strašpytel (tzn. pytel strachu), zbabělý je ten, kdo se schovává ve chvíli ohrožení místo aby bojoval, zbabělý je ten, kdo narozdíl od českého krále z boje utíká.

To slovo ovšem vychází z toho, že takový je postoj „bab“. Že to je typicky ženský přístup k nebezpečí. Zbabělý má být ten, kdo se chová ve chvíli krize jako bába.

Jenže to je velmi zásadní omyl. Historie, a dokonce i Bible, ví o mnoha případech, kdy „báby“ svou „zmužilost“ strčily do kapsy nejednoho mužského. Můžeme zmínit například čtvrtou kapitolu knihy Soudců a dvojici Debora – Jáel, které vysvobodily Izrael z ohrožení nepřáteli, z doby nedávno minulé pak vzpomeňme třeba na Miladu Horákovou a její statečný postoj tváří v tvář nespravedlivému procesu a mučení, a nakonec i smrti v komunistickém kriminále.

Pokaždé, když čtu příběh o porodních babách, které se vzepřely královskému rozkazu a odmítly pokoutně likvidovat hebrejské novorozence, říkám si, že bych chtěl umět být takhle zbabělý!

Jsme na začátku knihy Exodus, tedy nejzákladnější knihy Starého Zákona. Tady jsou kořeny života Mojžíšova a zárodky dobrodružství národa izraelského na cestě za svobodou. Izraelci, neboli Hebrejové, kteří za Josefa byli vítanými hosty v Egyptě, jsou tam po několika generacích jen trpění, a nakonec zneužívání k otrockým pracím. Domácí se na ně dívají i po tolika letech jako na přivandrovalce, imigranty, a dávají jim to, jak se říká, vyžrat.

Žádné přetěžování ani žádná šikana je ovšem nedokáže oslabit, a domácí se začínají hrozit, že jim jednou přerostou Hebrejové přes hlavu a vytlačí je z jejich vlastní země. Takže se pokoušejí je nějakým způsobem zdecimovat. Pokoušejí se o první historicky doloženou kontrolu porodnosti, a vlastně až genocidu (v té době se národnostní příslušnost brala podle otce, takže likvidací mužské části národa by došlo k jeho zániku; zatímco ženy by jistě Egyptané přijali za své, aby tak posílili svou vlastní genetickou linii).

Nejdříve to ovšem chtějí udělat nenápadně – tichou dohodou s porodními asistentkami, které pomáhaly Hebrejkám při porodu.

Mnoho vykladačů se zabývá otázkou, jestli tyto dvě dámy, které známe dokonce jménem (Šifra znamená „Krásná“ a Púa znamená „Volající“), patřily k Izraelcům nebo k Egyptanům. Někteří se přiklánějí k názoru, že byly Egyptanky – protože od těch by faraon mohl očekávat souznění s jeho plánem nebo přinejmenším poslušnost; i znění jejich vysvětlení krachu toho plánu zní jako pohled zvenčí („Hebrejky nejsou jako ženy egyptské“). Na druhou stranu se nezdá příliš pravděpodobné, že by se příslušnice nadřazené a vládnoucí rasy zahazovaly s takovým plebsem; navíc jejich jména mají spíše semitský než egyptský charakter.

Ale to je v podstatě jedno. Ať tak nebo tak, ony dámy projevily veliké odhodlání, když královský rozkaz obešly. Bible vysvětluje, že se bály Boha víc, než faraóna. Pokud to byly Hebrejky, pak je tato poznámka dobře pochopitelná – i když Zákon ještě nebyl formulován,

zákaz zabít člověka už bezpochyby platil, a ani z příkazu nejvyšší lidské instance nebylo možné jej porušit. Pokud ovšem byly Egyptanky, je jejich rozhodnutí ještě obdivuhodnější, protože na jedné straně sice v Egyptě zabít dítěte bylo zločinem (ve všech tehdejších středomořských kulturách, kromě Říma, prý to tak bylo), ale faraon byl zároveň prohlašován za boha, jehož vůle je víc než zákony. Takže projevením neposlušnosti tady ony ženy statečně vyjádřily, že uznávají ještě nějakou vyšší instanci nad faraonem.

Jejich rozhodnutí nebylo motivováno třeba tím, že by zabít novorozence bylo nějak složité. Kdo někdy viděl právě narozené dítě, ví dobře, jak je křehoučké a jak snadné by bylo pro porodní bábu rozkaz splnit a prohlásit, že se dítě narodilo mrtvé, aniž by kdokoli tušil, že to nebylo náhodou. Bylo by to jednoduché. Náš text ovšem říká jasně, že Šifra a Púa ctily živého Boha, Dárce života, a proto se odmítly podílet na vraždění.

Jistě je ani nenapadlo, že by se jejich pasívní odpor mohl dostat do historie (což se stalo – všimněte si, že Písmo nezmiňuje jméno příslušného faraóna, bere ho jen jako jakéhosi bezvýznamného krále, zatímco jména obou porodních babiček máme pečlivě zaznamenána!). Prostě jen dělaly, co považovaly za správné, a odmítly se podřídit pokušení nebo nátlaku, aby postupovaly proti Božímu Zákonu života (i když ho ještě neměly vytesané na kamenných deskách...).

Bible říká, že jejich poslušnost byla odměněna požehnáním pro celou jejich rodinu, že Boží ocenění dosáhlo ještě kus za jejich osobní prostor. Vidíme, že se tady v praxi naplňuje to, co bylo až mnohem později vysloveno v přikázání – tedy, že *Hospodin stíhá vinu otců na synech až do třetího a čtvrtého pokolení těch, kdo Jej nenávidí, ale prokazuje milosrdenství tisícům pokolení těch, kdo Jej milují a Jeho přikázání zachovávají.*

Poslušnost Boha, která je víc než přízeň vladařů, nacházíme o mnoho let později i u apoštolů a rodičů se církve. Když byli apoštolové zatčeni, protože přes zákaz úřadu vyprávěli lidem o Ježíši Mesiáši, obhajují se před soudem právě tímto argumentem: *Boha je třeba víc poslouchat než lidi.* Následovníci Kristovi měli stejný přístup kvěci, jako předmojžíšovské porodní prabáby.

A kéž bychom si i my z nich dokázali brát příklad.

Chvála Bohu asi nikdo tady v naší zemi nejsme nuceni nadřizenými, abychom někomu sáhli na život. Takovýchto radikálních voleb jsme ušetřeni (na rozdíl od křesťanů na jiných místech světa, kde je vládnoucí režim manipuluje do podobně vyhocených rozhodnutí). Ale přesto se můžeme setkat s mnoha různými pokušeními nebo tlaky na to, abychom porušili Boží pravidla hry a získali tak nějaké výhody nebo úlevy. Nemyslím teď ani zdaleka na otázku potratů, i když se srovnání zřetelně nabízí. Ale může jít třeba o obyčejný podvůdek v podnikání, ve státních dotacích (vždyť *kradú všeci*, jak před časem zaznělo z nejvyšších míst), šikanování někoho slabšího ve škole nebo v práci nebo nenápadné znepríjemňování života neoblíbeným sousedům.

Prosme Pána Boha, aby nám dodal tu odvahu prvních učedníků i ještě dávnějších porodníček vzepřít se nátlaku i pokušení a vydobýt tak pro sebe i své blízké Boží požehnání.

Pane náš, děkujeme Ti za inspirativní příběhy biblických svědků víry.

Díky, že jsi zachoval jak první církve tak i národ izraelský i přes útlak mocipánů.

Prosíme Tě, abychom i my dokázali stát ve Tvé Pravdě a spravedlnosti a abychom dokázali obstát navzdory nátlakům i přitažlivosti zla.

Pomoz nám Tě ctít nejen svými ústy, ale hlavně svými skutky.

AMEN